

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 6 Sayı: 27 Volume: 6 Issue: 27

Yaz 2013 Summer 2013

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

GÖKKUŞAĞI TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ'NDEKİ OKUMA METİNLERİ İLE GÖRSELLERİN BÜTÜNSELLİĞİ

HOLISTIC TEXTS AND THE VISUALS IN THE GOKKUSAGI TURKISH TEACHING SET

İzzet ŞEREF*

İsa YILMAZ*

Öz

Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanacak kitapların modern ölçütlere göre oluşturulması gerekmektedir. Bu kitaplardaki en önemli unsurlardan biri ise görsellerdir. Dil öğretiminin tam olarak amacına ulaşmasında, kullanılan kitaplardaki görsel unsurların payı çok büyüktür. Bu sebeple görsellerin işlevsel olmasına dikkat edilmelidir. Yani görseller, okuma metinlerini içerik ve anlam olarak desteklerken, aynı zamanda öğrencileri de motive edici olmalıdır.

Bu çalışmada *Gökkuşuğu Türkçe Öğretim Seti* Ders Kitabı 1'deki görsellerle metinlerin uyumu incelenmiş ve bu iki anlam alanının bütünselliğinin ne derecede olduğu tespit edilmek istenmiştir. Kitaptaki görseller, çalışmada belirtilen ölçütlere göre ele alınmış ve değerlendirilmiştir. İncelemeler sonucunda kitaptaki görsellerin içerik ve anlam olarak okuma metinlerini büyük oranda desteklediği, konum olarak metnin okunabilirliğine olumlu katkı sunduğu anlaşılmıştır. Ayrıca görsellerde sıcak ve soğuk renklerin hemen hemen aynı oranda kullanıldıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Gökkuşuğu Türkçe Öğretim Seti, Okuma Metni, Görsel.

Abstract

The books that will be prepared to teach Turkish to foreigners should be established according to the criteria of modern. One of the most important elements of the books are visuals. In achieving of fully purpose language teaching process in the used books visual elements have a very large share. For this reason it should be pay attention to images functional. So visual when supporting the reading texts by content and meaning but also it must be motivating the students.

In this study it is examined in the Gokkusagi Turkish Teaching Set 1 compliance with visuals, text, and these two are determined to what extend the meaning of the holistic of the area. Visuals in the book were discussed and evaluated according to the criteria of the study that mentioned. As a result of analyzing it is found the visuals in the book supported the content and meaning by large extent, the position is understood to offer positive contribution to the readability of the text. Also it is seen that hot and cold colors used almost the same rate.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, Gokkusagi Turkish Teaching Set, Reading Text, Visual.

* Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, KKEF, Türkçe Eğitimi Bölümü.

* Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, KKEF, Türkçe Eğitimi Bölümü.

GİRİŞ

İnsanlığın yaratılışından bu güne dek görsel unsurlar, iletişimin temel araçlarından biri olagelmıştır. Nitekim eski çağlarda dil daha çok işaretler, yani görseller üzerine kuruluydu. Sümerler, düşünce ve nesneleri tabiattan alıp olduğu gibi resmetmek suretiyle tabletler üzerine kaydederek yazıyı bulmuşlardır. Örnek olarak; “güneş” kelimesi için bir güneş resmi çizmişler; “doğmak” fiilini ifade etmek içinse ufukta görünen ufak bir güneş resmi yapmışlardır (Akt. Kara, 1993: 391). Bilgi çağının yaşandığı bu yüzyılda ise görsel araçlar daha aktif olarak kullanılmaktadır. Zaten böyle bir ortamda görselliğin önemini görmezden gelmek mümkün değildir.

Eğitim-öğretim ortamlarının temel kaynağı ders kitaplarıdır. Ders kitaplarında yer alan metinlerin nitelikli olması kadar görsellerin de nitelikli olmasına özen gösterilmelidir. Yani ders kitaplarının hazırlanışında dikkat edilmesi gereken temel noktalardan biri görsel tasarımıdır. Görsellik içinde düzeni oluşturan en önemli elemanlardan biri ise resimlemelerdir. Resimlemeler, öğrenme-öğretme sürecinin olmazsa olmaz parçalarıdır. Ders kitaplarındaki resimlemeler metni açıklayıcı, tamamlayıcı ve süsleyici işlevlerde kullanılmalarının yanında öğrencilerin dikkatini metne çekmede, öğrencileri derse motive etmede, soyut ve karmaşık kavramları açıklamada da etkili rol oynamaktadır (Oğuzkan, 2001: 365). Ayrıca resimlerin metinlere göre daha uzun bir süre hatırdaki kaldığı, sözel bir metnin resimlerle veya fotoğraflarla desteklendiğinde daha gerçekçi bir öğrenmenin gerçekleştiği de bilinmektedir. Nitekim ikili kodlama modelini geliştiren Paivio, bilginin zihinde hem sözel hem de görsel olarak iki şekilde depolandığını belirtir. Ona göre resimler sözel bilgiye göre daha sık anımsandığından güçlüdür. Bu durum resimsel üstünlük olarak da ifade edilmektedir (Akyol 2007: 165-170).

Görsel araçlar, metindeki yazılı anlatımı destekleyen, metnin içeriğinin anlaşılmasını kolaylaştıran, okuyucuyu görsel olarak düşündüren metin içerisindeki resim, grafik, diyagram, tablo, harita, ağ çizelgeleri vb. unsurlardan oluşur. Bu unsurlar yoğunlaştırılmış bilgi içermeleri nedeniyle kolayca yorumlanır, hatırlamayı kolaylaştırır, ilgi ve dikkat çeker (Akt. Şahin, 2012: 134).

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metin-Görsel İlişkisi

Yabancı dil öğretiminde son dönemlerde üzerinde ısrarla durulan konulardan biri görsel araçların derslerde kullanılması konusudur. Öğretmenin sadece ders kitabını ve tahtayı kullanarak gerçekleştirdiği geleneksel öğretim yöntemiyle öğrencilerin belli bir zaman sonra motivasyonlarını kaybetmeleri kaçınılmazdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecinin verimliliğini arttırmak ve öğrencileri derse karşı istekli hâle getirmek için onların uyarıcılarını harekete geçirmek gerekmektedir. Bundan dolayı yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılacak görsel araçların öğrencilerin görme duyularını aktif hâle getirerek öğretimin daha etkili olmasını sağlayacağı ifade edilebilir.

Diğer yandan yabancı dil öğretiminde kullanılan görsel araçlar, sınıf içerisinde doğal bir ortamın oluşmasında öğretmene yardımcı olmaktadır. Gerçek ortamlara yakın bir sistem içerisinde yabancı bir dili öğrenmek öğrencinin ilgisini çekmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görsel araçlarla yapılacak etkinlikler, öğretilen kelimeler ile kavramların daha kolay öğretilmesi ve öğrenilmesine yardımcı olacaktır (Demirel, 1993: 24).

Yukarıda da ifade edildiği üzere yabancılar Türkçe öğretiminde görsel araçların etkin olarak kullanımının öğretim sürecini olumlu yönde etkileyeceği bilinmektedir. Özellikle başlangıç seviyesinde Türkçe öğrenen öğrenciler için görsellerin önemi göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür. Çünkü bu süreçte öğrenciler henüz bazı somut kavramları dahi anlayamazlar, ancak resimler aracılığıyla anlatılmak istenenleri anlamlandırmaya ve kavramaya çalışırlar. Bunun gerçekleşebilmesi için ise metin ile resim arasında uyum olması ve resimler tasarlanırken metinde geçen kavramların somutlaştırılmasına özen gösterilmiş olması gerekir.

Görsellerden istenen verimin alınması ilişkili olduğu metinle olan bütünselliğine bağlıdır. Eğer sözel metnin yanına çizilen bir resim, metinle bütünlük arz edecek bir şekilde

tasarlanmamış ise öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olamaz. Bunun için gerekli olan şey, resmin metnin içeriğine göre hazırlanmış olmasıdır. Yani metinde bahsedilen somut veya soyut kavramlar görselde de yer almalı ki öğrencilerin metinde geçen kavramları anlamaları, anlamlandırmaları kolaylaşsın. Aksi takdirde birbirinden kopuk olan resim ile metnin yan yana olması öğrenme eylemine bir katkı sunamaz. Bu sebeple ders kitaplarındaki metinlerle görseller arasında kurulacak olan ilişkilerde dikkat edilmesi gereken bazı temel noktaların olması gerekir. Bu noktalar şu şekilde sıralanabilir:

- ✓ Metnin görsel öğelere referans vermesi ve görsellerin de metni doğrudan desteklemesi gerekir. Yani görseller metni tamamlayıcı nitelikte olmalıdır.
- ✓ Görsellerin metinlere göre konumları ilgi çekici ve uygun olmalıdır. Aynı zamanda resim ile metnin oranına dikkat edilmelidir.
- ✓ Görsel öğeler, metinde verilmek istenen mesajı destekleyici nitelikte oluşturulmalıdır. Ayrıca resim metinde ulaşılmak istenen amaca uygun olmalıdır.
- ✓ Görseller estetik kaygı gözetilerek oluşturulmalıdır.
- ✓ Görseller metnin okunabilirliğini engellemeyecek şekilde tasarlanmalıdır.
- ✓ Görseller metinlerde yer alan soyut, anlaşılması zor kavramların anlaşılmasında ve metnin içeriğinin kavranmasında yardımcı olacak nitelikte oluşturulmalıdır.
- ✓ Görsellerde öğrencilerin beş duyusunu harekete geçirecek renkler seçilmelidir. Öğrenciler resimlere bakarken renk uyumunu görebilmelidir.
- ✓ Renkler görsellerin ifade alanını belirlemede çok etkilidir. Çünkü renklerin, öğrencilerin psikolojilerini yönlendirmede temel rol oynadıkları bilinmektedir. Bu yüzden görsellerdeki renk seçimlerine özen gösterilmelidir (Akkın, Eğrilmez ve Afrashi, 2004).
- ✓ Biçim kullanımı bir görselin tasarımında metinle ilişkinin kurulabilmesi açısından çok önemlidir. Şöyle ki vurgulanmak istenen bir durum biçim kullanımıyla ön plana çıkarılabilir. Ya da arka plana atılmak istenen bir durum da yine biçim kullanımıyla etkisizleştirilebilir (Karatay ve Pektaş, 2012; Şahin, 2012; Batur, 2010).

İlgili Çalışmalar

Yabancılar Türkçe öğretimi için hazırlanmış olan ders kitaplarıyla ilgili olarak görsel-metin ilişkisi üzerinde duran herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak ilköğretimde kullanılan Türkçe ders kitaplarındaki görseller hakkında çalışmaların yapılmış olduğu görülmektedir. Söz konusu ders kitaplarının dil öğretimiyle ilgili olduğu düşünüldüğünde bu çalışmanın alanına girdiği söylenebilir.

Tontu (2008), ilköğretim birinci, ikinci ve üçüncü sınıf Türkçe ders kitaplarındaki görseller hakkında otuz grafik ve resim öğretmeninden görüş almıştır. Araştırmacı elde ettiği verilere göre birinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki görsellerin metinlerin anlaşılmasına yardımcı olmadığı ve metinler ile görseller arasında kısmen bağlantı olduğu; ikinci sınıf ders kitaplarındaki metinler ile görseller arasında ilişki olmadığı ve görsellerin metinlerin anlaşılmasında yardımcı olmadığı; üçüncü sınıf ders kitaplarında ise görsellerin metinlerin anlaşılmasında yetersiz kaldığı ve metinler ile görseller arasında kısmen bağlantının olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada metinler ile görseller arasında bağlantıların olması, görsellerin metnin içeriğini desteklemesi, sayfa düzenlerine özen gösterilmesi ve renklerin dikkat çekici olması gerektiği vurgulanmıştır. Altı, yedi ve sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki görseller hakkında Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine başvuran Uzuner, Aktaş ve Albayrak (2010) ise Türkçe öğretmenlerinin ders kitaplarındaki görselleri iyi buldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Ders kitaplarındaki görsel öğeler ile metinler arasındaki ilişkiyi inceleyen bir başka çalışma ise Bulut (2008)'un "İlköğretim Ders Kitaplarının Görsel Boyutu ve İçerik Tutarlılığı Açısından İncelenmesi" adlı çalışmasıdır. Araştırmacı çalışmasında ilköğretim birinci kademe dördüncü ve beşinci sınıflar sosyal alan ders kitaplarındaki görsel boyut ile içerik tutarlılıklarının kısmen yeterli düzeyde, metinlerdeki ana fikirler ile görsellerin tutarlılıklarının ise düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ana dili öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki görsellerle metinlerin ilişkisi üzerinde duran Batur (2010), çalışmasında ilköğretim birinci, dördüncü ve yedinci sınıf ders kitaplarından seçtiği on altı metin ve görseli incelemiştir. Araştırmacı, dilsel ve görüntüsel göstergeler şeklinde ifade ettiği bu iki anlam alanı arasındaki ilişkileri bazı ölçütlere göre ele almıştır. Çalışmada sonuç olarak ele alınan metinlerle görsellerin çoğunluğunun bütünlük göstermedikleri, görsellerin eğitsel değerlerinin düşük olduğu ifade edilmiştir.

Türkçe ders kitaplarındaki görsellerle metinlerin ilişkilerinin tespit edilmeye çalışıldığı bu çalışmaların genelinde temel olarak alınan ölçütlerin ortak olduğu anlaşılmaktadır. Türkçe ders kitapları için ifade edilen durumlar yabancılara Türkçe öğretimi ders kitapları için de söz konusu edilebilir. Türkçe ders kitabı incelemeleri alanındaki ölçütler yabancılar için hazırlanmış olan kitapların incelenmesi sırasında kullanılabilir. Bu sebeple çalışmada Türkçe ders kitabı incelemeleri ile ilgili olan çalışmalara bakılmış ve bu çalışmaların yöntemlerinden faydalanılmıştır.

Araştırmanın Önemi

Yabancılara Türkçe öğretimi, Türkçe öğretimi içerisinde üzerinde önemle durulması gereken bir disiplin hâline gelmiştir. Hâl böyle olunca bu alanda uygulanacak olan yöntemler ve kullanılacak olan materyallerin amacına uygun olarak geliştirilmesi konusu ayrıca önem kazanmaktadır. Bu noktada ilk ele alınacak olan ise öğretim setlerinin hazırlanışıdır. Türkçe öğretim setlerinin hazırlanışında modern dil öğretim yaklaşımlarının benimsenmesi gerekir. Kitaplardaki görsellerin öğretim sürecine katkıları gözlemlenmesinin rasgele hazırlanmaları amaca hizmet etmeyecektir. Görseller, bu konuda bilimsellikleri kanıtlanmış olan birtakım ölçütlere göre oluşturulmalıdır.

Literatüre bakıldığında yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan setlerdeki görsellerle ilgili çalışmaların yokluğu dikkat çekmektedir. Bu çalışmada farklı kaynaklardan derlenmiş olan ölçütlere göre *Gökkuşuğu Türkçe Öğretim Seti* Ders Kitabı 1'deki görsellerle metinlerin ilişkileri incelenmiştir. Çalışma bu yönüyle alanda ilk olması açısından ve literatüre farklı bir noktadan katkı sunacağı için önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanmış olan *Gökkuşuğu Türkçe Öğretim Seti* Ders Kitabı 1'deki görsellerle okuma metinlerinin yukarıda belirtilen ölçütlere göre bütünselliklerini incelemektir.

Problem Cümlesi

Bu çalışmada şu araştırma sorusuna cevap aranacaktır:

Gökkuşuğu Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı 1'deki okuma metinleriyle görsellerin bütünselliği ne ölçüdedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, psikolojik ölçümler ve sosyal olaylarla ilgili derinlemesine bilgi sağlarlar. Nitel araştırmalar, geleneksel araştırma yöntemleriyle ifade edilmesi güç olan sorulara cevap bulmak için kullanılırlar (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011: 254). Bu çalışmada *Gökkuşuğu Türkçe Öğretim Seti* Ders Kitabı 1 araştırma kapsamına alınmıştır. Çalışmada söz konusu bu kitaptaki okuma metinleriyle görsellerin ilişkileri incelenmek istenmiştir. Diğer bir deyişle okuma metinleriyle görsellerin bütünlük gösterip göstermedikleri çalışmada ifade edilen ölçütlere göre incelenmiş ve birbirlerini ne oranda destekledikleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri doküman incelemesi tekniğiyle elde edilmiştir. Doküman incelemesi resmî ya da özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi şeklinde yapılmaktadır (Ekiz, 2009: 73). Araştırmada yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanmış olan *Gökkuşağı Türkçe Öğretim Seti* Ders Kitabı 1, okuma metinleri ve ilgili görseller arasındaki ilişkiler açısından ele alınmıştır. Çalışmada ifade edilen ölçütlere göre her metin ve görsel kendi içinde incelenmiş ve değerlendirmeler yapılmıştır. Bu incelemeler sonucunda elde edilen bulgular ifade edilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

1. Ünite: Merhaba, Adınız Ne?

Metnin Başlığı: Tanışma.¹

Metin, başlangıç seviyesinde Türkçe öğrenen yabancıların anlayabileceği şekilde basit tanışma diyaloglarıyla oluşturulmuştur. Yani metnin içeriğinde iki yabancı kişinin tanışma esnasında kullanabilecekleri diyaloglar yer almaktadır. Metnin bu içeriğinden hareketle resme bakıldığında iki ifade alanı arasında doğrudan bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Çünkü resimde bir kız ile bir erkek tanışır hâlde resmedilmiştir.

Metnin resme göre konumu hakkında uygun bir seçimin yapılmış olduğu söylenebilir. Metnin diyaloglar şeklinde düzenlenmiş olduğuna değinilmişti. Diyalog ise en az iki kişi arasında geçen konuşmalar olarak tanımlanmaktadır. Bu sebeple metin görselde resmedilen kişilerin arasına yerleştirilmiştir. Bu seçim ise metin ve görsel arasında konum olarak uygunluğun olduğunu göstermektedir.

Bir görseldeki şekillerin sınırlarının keskin çizgilerle belirlenmemiş olması öğrencilerin hayal güçlerinin harekete geçmesine olanak sağlayabilir. Diğer bir ifadeyle bir fotoğraf karesinde öğrencilerin duyuş olarak tasarruflarının olmayacağı söylenebilir. Söz konusu görsel ise ifade edilen bu durumları örneklemektedir.

Metinlerle görsellerin ilişkisi üzerine değerlendirme yaparken dikkat edilmesi gereken bir diğer önemli nokta ise metin ile görselin birbirlerinin anlaşılabilirliğini olumsuz yönde etkilememeleridir. İncelenen görselde metin görsele göre ön planda olduğu için metnin okunabilirliğine herhangi bir olumsuz etkisi yoktur. Bu durum, görsel ile metnin arka fonunda tercih edilen renklerin seçiminde doğru bir yol izlendiğini göstermektedir.

Görselde tercih edilen renklerde mavi ve tonları dikkat çekmektedir. Bu tip görsellerde soğuk renklerin öğrencileri psikolojik olarak olumsuz yönde etkiledikleri düşünüldüğünde mavinin dikkat çekecek kadar kullanılmaması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Soğuk renklerden ziyade sıcak renklerin tercih edildiği görsellerin daha etkileyici oldukları söylenmektedir (MEB, 2008: 60; Akkın, Eğrilmez ve Afrashi, 2004).

Görsellerin öğrencilerde estetik olarak güzellik duygusu uyandırması çok önemli bir durumdur. Bu bakış açısıyla görseldeki öğelere dikkat edilirse, resmedilen kişilerin yüz ifadelerinin itici gelebileceği söylenebilir. Diğer yandan insanlar genelde ilk tanıştıkları kişilerle konuşurken üzgün olsalar bile güler yüzle konuşmaya çalışırlar. Bu sebeple resimde yer alan kişiler biraz daha canlı resmedilebilirlerdi.

2. Ünite: Nerelisiniz?

Metnin Başlığı: Benim Sınıfım

Metinde bir öğrencinin kendisini ve sınıf arkadaşlarını tanıtmaya konu edilmektedir. Meltem adındaki öğrenci kendisini tanıttıktan sonra arkadaşlarını tanıtır. Arkadaşlarından olan Hans'tan bahsederken onun futbol oynamayı çok sevdiğini söyler. Görsele bakıldığında sarı

---

¹ Metinlerle ilgili olan görseller çalışmanın sonunda ünite sırasına göre verilmiştir.

saçlı, beyaz tenli, renkli gözlü ve elinde futbol topuyla betimlenen kişinin Hans olduğu anlaşılmalıdır. Diğer yandan Türkmenistanlı olduğu söylenen öğrencinin de bir Türkmen gibi hafif çekik gözlü olarak resmedildiği görülmektedir. Diğer öğrenciler için de benzer ilişkileri kurmak mümkündür. Metinde anlatıcı olarak ön plana çıkan Meltem'dir. Görselde de aynı şekilde Meltem'in ön plana alındığı, diğer öğrencilerin ise Meltem'in arkasında tasvir edildiği görülmektedir. Aynı zamanda metinde farklı coğrafyalardan bahsediliyorken arka fonda silik renklerle oluşturulmuş dünya haritasına yer verilmiştir. Tüm bunlar metnin içerik olarak görselle örtüştüğünü göstermektedir. Yani metinle görsel birbirini tamamlar niteliktedir.

Görsellerin en önemli katkısı, metnin anlaşılmasını kolaylaştırmaktır. Türkçeyi yeni öğrenen kişiler söz konusu metnin içeriğini görsel yardımıyla daha kolay kavrayabilirler.

Metin ile görselin konumlarına bakıldığında görselin metnin okunabilirliğini olumsuz yönde etkilemediği anlaşılmalıdır. Resimde öğrenciler ön plana çıkarken metin de gayet okunabilir bir durumdadır. Bunda resmin arka fonunda tercih edilen rengin açık olması da etkilidir. Eğer metnin arka fonu için seçilen renk açık değil de koyu olsaydı, metin hem okunabilirliğini yitirir hem de yorucu olurdu.

3. Ünite: Bu Ne?

Metnin Başlığı: Sınıfımızdaki Eşyalar

Üçüncü ünite de sınıf ortamından hareketle öğrencilerin etraflarındaki eşyaları tanımaları amaçlanmıştır. Ünite deki okuma metni de bu amaç doğrultusunda oluşturulmuştur. Söz konusu metinde öğretmen ile öğrenciler arasında sınıftaki eşyalar hakkında konuşmalar yer almaktadır. Metinde öğretmen öğrencisi olan Anton'dan sınıfta olan şeyleri tahtaya yazmasını ister ve Anton "masa, sıra, sandalye, kapı, pencere, duvar, televizyon" gibi kelimeleri tahtaya yazar. Görselde yer alan sınıf tahtasında da bu eşyalar yazılıdır. Aynı zamanda metinde öğretmen Anton'a "Aferin Anton! Otur." demekte, görselde resmedilmiş olan öğretmen de Anton olarak betimlenmiş olan öğrenciye el işareti yaparak oturmasını söylemektedir. Bu ilişkiler metin ile görsel arasında konu olarak bir bütünlüğün olduğunu göstermektedir.

Görselin konumu metnin anlaşılabilirliğini ve okunabilirliğini engelleyici, olumsuz yönde etkileyici değildir. Metin görselin içine uygun bir şekilde yerleştirilmiştir. Hatta konum olarak metin ile görsel bir bütün özelliği göstermektedir. Diğer yandan metnin görselin içine yerleştirilmiş olmasının öğrencilerin metni anlamalarını daha da kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Görselde ve metinde fon olarak sarı rengin tercih edilmiş olması ise metnin okunabilirliğini artırmaktadır.

Görselle bakıldığında daha çok sıcak renklerin kullanılmış olduğu anlaşılmalıdır. Sıcak renkler; kırmızı, turuncu ve sarıdır (MEB, 2008: 60). Bu renklerin ruhta neşe ve canlılık etkisi yarattığı düşünülünce görselin metni anlamadaki gücü daha da anlaşılır hâle gelmektedir. Aynı zamanda sıcak renkler izleyeni neşelendirme ve dikkat çekme özellikleriyle de motivasyon sağlamada çok önemlidir (Kaptan ve Kaptan, 2004: Sayfa numarası belirtilmemiş). Tüm bunlar görselin metnin anlaşılmasına katkı sunduğunu göstermektedir.

4. Ünite: Saat Kaç?

Metnin Başlığı: Maç Saat Kaçta?

Metnin girişinde iki kişinin karşılaştığı anda kurabilecekleri muhtemel diyaloglar yer almaktadır. Ancak görselde karşılaşma şeklinde bir durumun resmedilmediği görülmektedir. Resimdeki kişiler önceden karşılaşmış veya buluşmuşlar da konuşarak bir yere gidiyor gibi betimlenmişlerdir. Oysaki metinde Fatih ile Can'ın karşılaşmaları, Fatih'in Can'ı maça davet etmesi ve daha sonra ayrılışları konu edilmektedir. Söz konusu bu içerikten hareketle görselde Fatih ile Can'ın karşılaşmaları, merhabalaşmaları ve ayrılışları resmedilebilirdi. Görsel bu hâliyle sadece Can ile Fatih'i somutlaştırma noktasında metne açıklık getirmektedir. Diğer yandan Can olduğu düşünülen sağdaki kişi, metinde Fatih'in teklifini kabul ediyorken,

görselde reddediyormuş veya kararsızmış gibi tasvir edilmiştir. Tüm bunlar metin ile görsel arasında bir bütünlüğün olduğunu söylemeyi güçleştirmektedir.

Görselin, metnin okunabilirliğini ve anlaşılabilirliğini olumsuz etkilediği söylenemez. Ancak metin, bir diyalog olduğu için daha önceki metinlerde de görüldüğü üzere Can ile Fatih'in arasına yerleştirilebilirdi. Böyle olduğu zaman metin ile görselin bütünlüğü daha ileri düzeyde sağlanabilir. Diğer yandan metne fon olarak beyaz rengin, yazı rengi olarak kırmızının seçilmiş olması dikkat çekicidir. Aynı zamanda beyaz ile kırmızının zıtlığından doğan uyumun ve sıcak renk olduğundan dolayı kırmızının motivasyon noktasındaki olumlu etkisinin metnin anlaşılabilirliğini artırdığı söylenebilir.

Görselde daha çok soğuk renklerin tonlarının kullanıldığı görülmektedir. Soğuk renklerin sıcak renklere göre daha az titreşime sahip oldukları, gözü ikinci derecede etkiledikleri, ruhsal olarak hüzün, rahatlık ve durgunluk etkisi yarattıkları söylenmektedir (MEB, 2008: 61; Kaptan ve Kaptan, 2004). Bu sebeple görselde sıcak renklerin hâkim olmasının öğrencilerin metne karşı olan ilgilerini artırmada çok önemli olduğu söylenebilir. Söz konusu görselde bu açıdan bakılacak olursa ilk bakışta mor ve mavi renk dikkat çekmektedir. Uyumu sağlamak adına Can ile Fatih'in yürüdükleri zemine sıcak renklerden uygun olanı seçilebilirdi.

5. Ünite: Eviniz Kaç Odalı?

Metnin Başlığı: Eviniz Nerede?

Metinde Hülya ile Fatih'in karşılaşmaları ve evleri hakkında birbirlerine soru sormaları ve cevap vermeleri konu edilmektedir. Yani dış mekânda bir yerde geçen konuşmalar, daha sonra iç mekâna yönelmektedir. Görselde bakıldığında ise bu şekilde bir amacın gözetildiği anlaşılmaktadır. Bu amaçla görselde iki farklı tekniğin birleştirildiği söylenebilir. Şöyle ki Hülya ile Fatih resmedilmişken, arka fonda bir salon fotoğrafı kullanılmıştır. Bu açıdan bakıldığında metin ile görsel arasında içerik olarak aynı yönelişlerin olduğu ifade edilebilir. Diğer yandan metinde bahsedilen ev, geniş ve ferah bir evdir. Aynı şekilde görseldeki evin de geniş ve ferah olduğu görülmektedir. Yine metinde salonda olduğu söylenen eşyalara görselde de yer verilmiştir. Bu tespitler metin ile görselin aynı amaca hizmet ettiklerini, metnin anlaşılmasında görselin etkili olduğunu göstermektedir.

Metnin görselde göre konumu noktasında yapılan seçimin ise yerinde olduğu düşünülmektedir. Metin salon fotoğrafının üzerine yerleştirilmiş, ama bu yapılırken arka fonda okunabilirliği olumsuz yönde etkileyici farklı renkler olduğundan dolayı metin için ayrı bir fon hazırlanmıştır. Böylelikle metin kolayca okunabilir hâle getirilmiştir.

Görselde renklerin uyumu noktasından bakılacak olursa resimde soğuk renkler dikkat çekerken fotoğrafta sıcak renklerin dikkat çektiği anlaşılmaktadır. Bu noktada soğuk-sıcak renklerle bir armoni oluşturulmak istendiği söylenebilir. Böyle bir armonide genellikle sıcak-soğuk renklerden bir grupla görselin çoğunluğu boyandığı, karşı renk grubuyla da uyum sağlanmaya çalışıldığı söylenmektedir (MEB, 2008: 60). Söz konusu görselde de böyle bir uyumun oluşturulmak istendiği görülmektedir. Tüm bunlar görselin anlaşılmasını ve değerlendirilmesini kolaylaştırırken metnin kavranmasına da üst düzey katkı sunmaktadır.

6. Ünite: Ahmet Bey Neyiniz Oluyor?

Metnin Başlığı: Benim Ailem

Metinde Hakan adında bir gencin kendisini ve ailesini tanıtmaları konu edilmektedir. Hakan kardeşlerini, anne ve babasını, büyük anne ve büyük babasını, amcasını ve yengesini tanıtmaktadır. Görselde ise Hakan'ın yanında bir bilgisayarın dikkat çekecek büyüklükte resmedildiği görülmektedir. Metinde bilgisayarla ilgili bir konuya değinilmediği için görselde bilgisayara yer verilmiş olması metin ile görsel arasındaki ilişkiyi bozmaktadır. Bilgisayarın daha küçük resmedilmesi gerekirdi. Metinde Hakan'ın ailesinden bahsedildiği için ön planda bilgisayar yerine, tanıtılan aile fertlerinin yer aldığı bir tablo betimlenebilirdi. Yani metnin içeriğiyle ilişkili olarak görselde dikkati ilk çeken aile bireylerinin olduğu bir tablo veyahut bir

albüm olmalıydı. Hakan'ın elinde anne ve babasına ait olduğunu tahmin edebileceğimiz resim olmasına rağmen metinde diğer aile fertlerini de tanıttığı için onlarla ilgili de resim ya da fotoğrafın ön plana çıkarılması metni anlamlandırma bakımından daha iyi olabilirdi.

Diğer yandan görselin metnin okunabilirliğini yer yer olumsuz etkilediği de ifade edilebilir. Çünkü bilgisayara fazlaca yer verildiği için metni var olan alana sığdırmada sıkıntıların yaşandığı görülmektedir. Bu durum metinde yanlış hece bölünmesine yol açarken, Türkçeyi yeni öğrenenler için okumada güçlüklerle de sebep olabilir.

Görseldeki renk seçimlerine bakılacak olursa soğuk renklerin hâkim olduğu bir uyum oluşturulmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Ancak bu yapılmak istenirken ortaya durgunluk hissi veren ve öğrenciye estetik duygu açısından bir şey kazandırmayan bir görselin çıktığı söylenebilir. Bu sebeple Hakan'ın kazağı için seçilen renk sıcak renklerden olsaydı, sıcak-soğuk zıtlığından kaynaklanan bir armoni yakalanabilirdi. Böyle olduğu zaman öğrencilerin metne karşı dikkatleri daha da artırılabilir ve metnin anlaşılması daha kolay olabilirdi.

7. Ünite: Bugün Türkçe Var mı?

Metnin Başlığı: Ders Programı

Metnin başlığından da anlaşılacağı gibi metnin içeriği ders programı ile ilgilidir. Bir öğrencinin ders programı hakkında arkadaşına bilgi vermesi konu edilmektedir. Görselde de aynı şekilde program hakkında konuşan iki öğrenci resmedilmiştir. Öğrencilerin elinde ise program olduğu düşünülen bir kâğıdın betimlenmiş olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında resmin, metni açıklayıcı niteliğe sahip olduğu söylenebilir. Ancak görselde sadece bunların resmedilmiş olması yeterli olmayabilir. Çünkü metinde geçen derslerle ilgili unsurlara hiç yer verilmemiştir. Mesela matematik için küçük bir formüle, biyoloji için bir organ resmine, geometri için bir üçgene yer verilmiş olsaydı, görsel hem daha renkli olurdu hem de metnin anlaşılmasına daha fazla katkı sağlamış olurdu.

Metnin konum itibarıyla okunabilir olduğu söylenebilir. Metin için ayrı bir alanın oluşturulmuş olması bunda etkilidir. Yani görsel metnin alanına taşmayacak şekilde çizilmiştir. Diğer yandan metnin zemini için yeşil renk seçilmişken, yazı rengi olarak beyaz renk tercih edilmiştir. Bu seçimlerin metnin okunabilirliğinde doğrudan etkili oldukları ifade edilebilir.

Görsel, renk seçimi açısından değerlendirilecek olursa soğuk renklerin (yeşil-mor-mavi) tercih edildiği görülmektedir. Soğuk renklerin öğrencilerin psikolojisini dinginlik ve durağanlık yönünden etkilediği düşünüldüğünde yapılan seçimlerin doğru olduğu söylenemez. Görselin fonunda mavinin tonları yerine daha canlı bir renk tercih edilmiş olsaydı görselin öğrencilerde bıraktığı etki daha olumlu olabilirdi. Ya da metnin zemini için yeşil yerine sıcak renklerden biri tercih edilmiş olsaydı, metne karşı öğrencilerin ilgileri daha olumlu yönde olabilirdi. Böylelikle zıt renklerin uyumundan doğan bir armoni de yakalanabilirdi.

8. Ünite: Ne İş Yapıyorsunuz?

Metnin Başlığı: Hangi Mesleği Seçmek İstiyorsun?

Metinde Faruk ve Ahmet arasında gelecekte hangi mesleği seçecekleri ile ilgili konuşmalar geçmektedir. Ahmet'in, Faruk'a gelecekte ne olmak istediğini sorması üzerine Faruk pilot olmak istediğini söyler. Görsel bakıldığında Faruk olduğu anlaşılan çocuğun elinde bir uçak maketinin olduğu görülmektedir. Aynı zamanda Faruk'un arkasında bir uçağın yer aldığı tabloya da yer verilmiştir. Bunlardan hareketle resmedilen mekânın Faruk'un odası ya da evi olduğu söylenebilir. Bunların yardımıyla metinde Faruk'un "Uçmak hoşuma gidiyor." şeklindeki ifadesinin kolayca anlaşılır hâle geldiği ifade edilebilir. Diğer taraftan metinde Faruk, Ahmet'in tavsiyesini sorunca Ahmet "anne ve babasının nasihatlerini dinlemesi gerektiğini" hatırlatır. Görselde de Ahmet'in el işaretleriyle Faruk'a tavsiyede bulunduğu anlaşılmaktadır. Tespit edilen bu ilişkiler görsel ile metin arasında anlam ilişkileri olduğunu göstermektedir. Bu ise metnin anlaşılmasında görselin işlevinin büyük olduğunu ortaya koymaktadır.

Görsele bakıldığında hem resmedilenlerin hem de tercih edilen renklerin metnin okunabilirliğini olumsuz yönde etkilemedikleri söylenebilir. Çünkü metnin yazı rengi siyahken, fon olarak açık yeşil seçilmiştir. Bu iki renk zıt renkler oldukları için yeşilin üzerindeki siyah renkli yazıların öğrenciler tarafından okunması kolaydır.

Görselde daha çok soğuk renklerin seçilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle de soğuk renklerden olan mavi ve yeşil ilk bakışta dikkat çekmektedir. Aslında yakın renklerle; mesela mavi, sarı ve karışımları olan yeşil gibi renklerle bir uyum oluşturulabileceği söylenmektedir (MEB, 2008: 59). Buna rağmen soğuk renklerin öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler bıraktığı bilgisi, ders kitaplarında daha çok sıcak renklerin hâkim olduğu görsellerin oluşturulması gerektiğini ortaya koymaktadır.

9. Ünite: Affedersiniz, Okul Nerede?

Metnin Başlığı: Özel Cumhuriyet Lisesi Nerede?

Metnin başlığından da anlaşılacağı üzere bir kişi Özel Cumhuriyet Lisesi'ne gitmek istiyor. Fakat lisenin nerede olduğunu bilmediği için birilerine lisenin nerede olduğunu ve oraya nasıl gidebileceğini sormaktadır. Yani metnin içeriği adres tarifi ile ilgilidir. Görsele bakıldığında ise metindeki gibi iki kişinin olduğu ve mavi tişörtlü olanın adresi tarif eden, diğerinin ise lisenin nerede olduğunu soran kişi olduğu anlaşılmaktadır. Metinde lisenin Çamlıca'da olduğu söylenmektedir. Görselde adres tarifi yapan kişinin diğerine Çamlıca tabelasının işaret ettiği yönü gösterdiği görülmektedir. Bu açıardan bakıldığında görselin metnin anlaşılmasında destekleyici bir özelliğe sahip olduğu söylenebilir.

Görselin metnin okunabilirliğini olumsuz etkilemeyecek şekilde oluşturulmuş olduğu anlaşılmaktadır. Bunda metnin arka planı için seçilen rengin yanında yazının renginin ve kalın olmasının da etkili olduğu ifade edilebilir. Diğer yandan metin ayrı bir zemine yerleştirilmiş olduğu için rahatça okunabilmektedir. Metin için seçilen renklerin uyumunun gözleri yormadığı, rahatsız etmediği de söylenmelidir.

Görsele renk seçimi noktasından bakıldığında ise daha çok sıcak renklerin hâkim olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında soğuk renkler de tercih edilmiştir. Ancak ilk bakışta sıcak renkler daha çok dikkat çekmektedir. Aslında görselde sıcak renklerin hâkim olduğu bir uyumun oluşturulmaya çalışıldığı ifade edilebilir. Yani bu tür görsellerde bir renk büyük bir alanı kaplarken, öteki renkler birbirlerinin ve hâkim rengin değerini artırmak suretiyle aralarında ilişki kurarlar (MEB, 2008: 54). Görselde bu şekilde bir uyum sağlandığı için öğrencilere itici gelmeyecektir. Dolayısıyla öğrencilerin görsele ve metne olan ilgisi artacaktır.

10. Ünite: Elmanın Kilosu Kaç Lira?

Metnin Başlığı: Manavda

Metinde Kemal Bey'in bir manava gidip alışveriş yapması anlatılmaktadır. Metni Kemal Bey ile manavın diyalogları oluşturmaktadır. Görsele bakıldığında ise birinin Kemal Bey'i, diğerinin ise manavı temsil ettiği anlaşılan iki kişinin resmedilmiş olduğu görülmektedir. Bu açıdan metinle görsel arasında ilişki olduğu ve görselin metni açıklayıcı olduğu söylenebilir. Diğer yandan metnin başlığının klasik olarak metnin hemen üstüne değil de fiyat kartının üzerine yazılmış olması metinle ile görsel arasındaki ilişkinin bir başka boyutudur. Böylelikle metin ile görsel arasında doğal bir ilişki sağlanmaya çalışıldığı ifade edilebilir.

Metne okunabilirlik açısından yaklaşıldığında ise görselin metnin okunmasını engellemeyecek şekilde tasarlanmış olduğu görülmektedir. Metin görselin üzerine yazılmış olmasına rağmen gözü yormadan kolayca okunabilmektedir. Bunda metnin fonu için yapılmış olan renk seçiminin çokça etkili olduğu söylenebilir. Diğer yandan metnin görselin üzerine yazılmış olması görsel ile metnin birlikte algılanmasına katkı sağlamaktadır.

Görselde sıcak renklerin dikkat çekecek kadar çok kullanıldığı anlaşılmaktadır. Daha önce de söz edildiği gibi sıcak renklerin ağırlıkta olduğu bir görsele öğrencilerin ilgileri daha

fazla olacaktır. Diğer yandan soğuk renklerden olan yeşille de görselde zıt renklerle uyum sağlanmaya çalışıldığı söylenebilir. Sıcak renklerin daha fazla tercih edilmiş olması metnin içeriğiyle doğrudan ilgilidir.

11. Ünite: Marketten Ne Aldınız?

Metnin Başlığı: Fatma Hanımın Alışveriş Planı

Metinde Fatma Hanım'ın ne zaman alışverişe gideceği, neler alacağı ile ilgili yapılmış olan bir plan yer almaktadır. Görsele bakıldığında ise Fatma Hanım'ın alışveriş arabasıyla birlikte betimlendiği görülmektedir. Metinde Fatma Hanım'ın karpuz, muz gibi meyveler almayı düşündüğü ifade edilmiştir. Bununla alakalı olarak görseldeki arabanın içinde karpuz ve muz resmedilmiştir. Ayrıca metinde Fatma Hanım'ın çocukları için çikolata alacağından söz edilmiştir. Bu ifadeye bağlı olarak görselde Fatma Hanım'ın elinde çikolatanın resmedilmiş olması da görsel ile metnin arasındaki ilişkiye işaret etmektedir.

Metin ile görsel arasındaki konum ilişkisine bakıldığında görselin metnin okunabilirliğini olumsuz etkilemeyecek şekilde oluşturulduğu görülmektedir. Çünkü metnin görselin orta kısmına yerleştirilmiştir. Tabii ki bunda görselin büyük alan kaplamayacak şekilde çizilmiş olması da etkilidir. Diğer taraftan metnin fon rengi ile yazı rengi için yapılan seçimlerin de buna katkı sunduğu söylenebilir. Çünkü fon rengi için seçilen sarı rengin üzerinde en belirgin olacak renklerden biri de siyahtır. Yazının kalın yazılmasının ise belirginliği daha da ileriye taşıdığı düşünülmektedir. Tüm bunların metnin kolayca okunup anlaşılmasında çok etkisinin olduğu ifade edilebilir.

Görsele yapılan renk seçimi açısından yaklaşıldığında ise ilk bakışta sıcak renklerin dikkat çekecek kadar çok kullanıldığı anlaşılmaktadır. Fatma Hanım'ın üzerine resmedilmiş olan elbiselerin hepsinin sıcak renkler olması da tesadüf değildir. Metnin fonu için seçilen sarı ve metnin başlığında kullanılmış olan kırmızı sıcak renklerdendir. Görsele sıcak renklerin dikkati çekerken hem metnin hem de görselin arkasındaki beyaz renkle de bir dengenin sağlanmış olduğu ifade edilebilir. Bütün bu seçimlerin öğrencilerin hem metne hem de Türkçe dersine karşı tutumlarında motive edici özelliklere sahip oldukları söylenebilir.

12. Ünite: Yemeklerden Ne Alırsınız?

Metnin Başlığı: Lokantada

Metinde Selman Bey ile Hüseyin Bey'in akşam yemeği için plan yapmaları ve daha sonra lokantaya gidip sipariş vermeleri konu edilmektedir. Görsele masada oturur bir şekilde resmedilmiş olanlardan kravatlı olanın Selman Bey, diğerinin ise Hüseyin Bey olduğu anlaşılmaktadır. Garson ise verilen siparişleri almakla meşgul bir şekilde betimlenmiştir. Zaten metnin büyük bir bölümü de sipariş verme ile ilgilidir. Yani görselde anlatılmak istenen konu ile metinde ifade edilmek istenen konu temel olarak örtüşmektedir.

Metnin konumu önemli bir durumdur. Yani metne görsel içinde konum belirlerken hem görselin olumsuz etkilenmemesine hem de metnin okunabilir ve belirgin olmasına özen gösterilmelidir. Söz konusu alana bakılınca metnin görselin üzerine yerleştirilmiş olduğu görülmektedir. Diğer yandan metin ayrıca bir metin kutusu içine alınmış ve fon olarak sarı, yazı rengi olarak kırmızı renk seçilmiştir. Metin için tercih edilen bu renklerin bilinçli seçilmiş oldukları açıktır. Çünkü görsel içinde metnin belirgin olması için en çok dikkat çekecek renklerin olması gerekir. Sarı ve kırmızı renkleri ise dikkati en çok çekebilecek renklerdendir. Böylelikle de metin ön plana çıkarılmıştır. Bu bulgular görsel içinde metnin hem konum olarak hem de barındırdığı renklerle belirgin olduğunu ve anlaşılabilir olduğunu göstermektedir.

Görsele fotoğraf üzerine resim uygulandığı anlaşılmaktadır. Bu yapılırken fotoğrafın rengi biraz soluklaştırılmış ve resim ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Fon olarak kullanılan fotoğraftaki renkleri ise belirgin değildir ve dolayısıyla görsel içinde çok dikkat çekmemektedir. İlk planda metin için kullanılmış olan sıcak renkleri öne çıkarılmış gibi anlaşılabilir da aslında

görselin genelinde sıcak ve soğuk renklerden oluşan bir armoninin olduğu görülmektedir. Ancak sıcak renklerin özelliklerinden ötürü daha çok dikkat çektikleri söylenebilir.

13. Ünite: Yarın Hava Nasıl Olacak?

Metnin Başlığı: Tatilde

Metinde Antalya'da tatil yapan Ahmet ile Erzurum'da tatilini geçiren Hülya'nın telefonda birbirlerine tatilde ne yaptıklarını anlatışları ve sohbet edişleri konu edilmektedir. Görselin solunda kalın giyinmesinden ve elinde tuttuğu kayak takımlarından anlaşıldığı üzere Hülya, sağında ise denize uygun kıyafetleriyle Ahmet, sahilde resmedilmiştir. Bu açıardan bakıldığında görselin metnin anlaşılmasını ve metinde anlatılanların öğrencilerin zihninde somutlaşmasını sağladığı söylenebilir.

Metnin konumu da içerik hakkında bilgi vericidir. Çünkü metin diyalog şeklinde oluşturulmuştur. Dolayısıyla metnin Ahmet ile Hülya arasına yerleştirilmiş olması diyalogun anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Metnin kutu içine yerleştirilmemiş olmasının da bunda etkili olduğu söylenebilir. Böylelikle metin ile görsel arasında bütünlük sağlandığı da ifade edilmelidir. Metne fon rengi olarak beyazın seçilmiş olması ise metni okunabilir kılmaktadır.

Görselde sıcak renklerin ağırlıkta kullanıldıkları söylenebilir. Ortam renklerinde açık renklerin kullanılmasıyla da söz konusu sıcak renkler daha belirgin olarak dikkat çekmektedirler. Bu anlamda görsele bakıldığında görselin öğrencilerin metni anlamalarında ve somutlaştırmalarında yardımcı olduğu söylenebilir.

14. Ünite: Kaç Beden Gömlek Giyiyorsunuz?

Metnin Başlığı: Giyim Mağazasında

Metinde herhangi bir giyim mağazasında satıcı ile müşteri arasında geçmesi muhtemel olan konuşmalara yer verilmiştir. Söz konusu metin on dördüncü üniteye ait olduğu için biraz uzun tutulmuş ve bu yüzden de görsel arka planda kalmıştır. Metin diyalog şeklinde düzenlendiği için görselde de biri satıcıyı diğeri ise müşteriyi temsil eden iki kişi arasında konuşmaların geçtiği anlaşılmaktadır. Bu anlamda metnin görseli desteklediği ve görselin anlaşılmasında açıklayıcı bir role sahip olduğu söylenebilir. Diğer yandan metinde müşterinin pantolon almak istemesi ifade edilmiş, bununla ilgili olarak da görseldeki satıcının elinde pantolon resmedilmiştir.

Metnin okunabilir olduğu açıktır. Çünkü ön planda olan metindir. Görsel metnin belirginliğini ve okunabilirliğini etkileyecek kadar büyük alana sahip değildir. Metni okunur kılan bir başka şey ise fon olarak seçilen renktir. Bunda yazı renginin ve puntosunun da etkili olduğu söylenebilir.

Görselde tercih edilen renklere bakıldığında ise sıcak veya soğuk renklerden bir grubun hâkim olduğu söylenemez. Çünkü metin uzun bir metindir. Yani renk seçimi için tasarrufta bulunacak yeterli alan yoktur. Bu yüzden renk seçimi hakkında söylenecek şey metnin fonu için kullanılmış olan renktir. Fonda daha çok kreme yakın olan bir rengin kullanılmış olması ise öğrencilerin metne yaklaşımlarına olumlu katkı yapacağı düşünülmemektedir.

15. Ünite: Kendinizi Nasıl Hissediyorsunuz?

Metnin Başlığı: Muayene Odasında

Metinde herhangi bir hasta ile doktor arasında geçmesi muhtemel olan konuşmalara yer verilmiştir. Hasta doktora sağlık problemlerini anlatırken doktor da hastanın durumu ile ilgili cevaplar vermektedir. Yani metin bir doktorun bir hastanın şikâyetleri doğrultusunda hastayı muayene etmesi ile ilgilidir. Görsele bakıldığında da doktor olarak resmedilmiş kişinin hasta olarak betimlenmiş olan kişiyi muayene ettiği anlaşılmaktadır. Metinde doktorun sorusu üzerine birden fazla sağlık probleminin olduğunu ifade eden hastanın görseldeki hâlinde de fazlaca şikâyetinin olabileceği düşünülebilir. Bu açıardan değerlendirme yapılırken metin ile

görsel arasında anlamsal bağların olduğu söylenebilir. Metnin somutlaştırılmasında görselin açıklayıcı rol oynadığına hükmedilebilir.

Metnin görsel içindeki konumuna bakıldığında ise muayenede kullanılan stetoskop cihazının içine yerleştirilmiş olduğu görülmektedir. Bu tasarımın görsel ile metnin bütünleşmesinde etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca bu seçim metnin okunabilirliğini olumsuz etkileyecek bir etkiye de sahip değildir. Bu daha ilk bakışta anlaşılmaktadır. Metni okunur kılan bir başka şey ise fon için tercih edilen renk beyaz olduğu için yazı rengi olarak da siyahın seçilmiş olması ve kalın yazı tipi kullanılmış olmasıdır.

Görselde daha çok soğuk renklerin tercih edilmiş olması da tesadüfi değildir. Çünkü metinde anlatılan konu hastane odasında geçmektedir. Bu sebeple ve öğrencilerde gerçeklik duygusu yaratmak amacıyla soğuk renklerin seçilmiş olduğu söylenebilir. Metnin içeriğiyle birlikte düşünüldüğünde yapılan seçimlerin metnin anlaşılmasında işlevsel bir özelliğe sahip olduğu ifade edilebilir.

16. Ünite: Hayvanat Bahçesine Gidelim mi?

Metnin Başlığı: Ahmet Bey ve Kızı Hayvanat Bahçesinde

Metnin başlığından da anlaşılacağı üzere metinde Ahmet Bey'in kızı Ayşe ile hayvanat bahçesine gezmeye gitmeleri anlatılmaktadır. Metnin Ahmet Bey ile kızı arasında geçen diyaloglarla oluşturulduğu görülmektedir. Görselde ise Ahmet Bey ve kızı olarak iki kişi resmedilmiş ve bir de kafes içinde iki maymun betimlenmiştir. Metinde maymun geçmemesine rağmen görselde maymun çizilmiş olmasının bilinçli olarak yapıldığı düşünülmektedir. Çünkü metinde bahsedilenlere ek olarak görsel aracılığıyla da kelime ve kavram öğretimi yapılabilir. Ancak bu her zaman uygun bir yol olmayabilir. Konunun dağılmasına ve metnin anlaşılmasına sebep olabilir. Söz konusu görsel ile metnin temelde anlam birlikteliğine sahip oldukları ve görselin metni desteklediği söylenebilir.

Metin kolayca okunabilir bir şekilde tasarlanmıştır. Bunda metne görselin üzerinde yer verilmesi, metne fon olarak seçilmiş olan renk ile yazı renginin zıt renkler olması ve yazı büyüklüğü gibi faktörlerin etkili olduğu görülmektedir.

Görselde daha çok sıcak renklerin dikkat çekmektedir. Ahmet Bey'in ve kızının üzerindeki elbiselerde sıcak renklerin tercih edilmiş olmasının bunda etkisi büyüktür. Diğer yandan konu hayvanat bahçesi ile ilgili olduğu için sıcak renklerin seçilmiş olmasının anlamsal olarak değerinin olduğu düşünülmektedir. Yani tercih edilen renklerin metnin yansıtmak istediği olumlu havayı yansıtmada yardımcı rol oynadığı söylenebilir. Bu açıdan renklerin, metnin anlaşılmasına büyük bir katkı sunduğu ileri sürülebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. İncelenen *Gökkuşaklı Türkçe Öğretim Seti* Ders Kitabı 1'de içerik ve anlam olarak ünitelerdeki görsellerle okuma metinleri arasında genel olarak bir bütünlüğün olduğu tespit edilmiştir. Ancak dördüncü, altıncı ve kısmen de yedinci ünitelerdeki görsellerle okuma metinleri arasında ilişki olmadığı anlaşılmıştır. Bu ünitelerde, görsellerin okuma metinlerinin anlaşılmasına hizmet edecek şekilde oluşturulmadıkları, öğrencilerin görselle metin arasında ilişki kurmalarının güç oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Uzuner, Aktaş ve Albayrak (2010)'ın Türkçe ders kitapları hakkında yapmış oldukları çalışmada da benzer sonuca ulaşıldığı ifade edilmiştir. Aynı zamanda araştırmacılar Türkçe öğretmenlerinin ders kitaplarındaki metinlerle görsellerin ilişkili olduğu düşüncesinde olduğunu tespit etmişlerdir. Bulut (2008) de incelediği kitaplardaki görsellerle metinlerin içerik olarak kısmen tutarlı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

2. Metinler ile görsellerin konum olarak ilişkilerinin incelenmesi sonucunda altıncı ünite dışındaki diğer ünitelerde görsellerin metinlerin okunabilirliğine olumlu yönde katkı sundukları görülmüştür. Bunda metinde kullanılan yazı renkleri ile metin için seçilen fon renklerinin uyumlu oluşlarının etkili olduğu ifade edilmiştir.

3. Görsellerde tercih edilen renklerin anlama üzerinde etkili olduğu söylenmişti. Bu değerlendirmeden hareketle elde edilen sonuçlara göre altı ünitelerdeki (1, 4, 6, 7, 8 ve 15. üniteler) görsellerde soğuk renklerin, altı ünitelerdeki (3, 9, 10, 11, 13 ve 16. üniteler) görsellerde sıcak renklerin, dört ünitelerdeki (2, 5, 12 ve 14. üniteler) görsellerde ise sıcak-soğuk renklerin karışık olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gökkuşluğu Türkçe Öğretim Seti Ders Kitabı 1'deki metinlerle görsellerin bütünselliğinin incelenmeye çalışıldığı bu çalışmada genel olarak bütün ünitelerdeki okuma metinleriyle resimlerin ilişkili oldukları ve birbirlerini destekledikleri sonucuna ulaşılmış, seçilen renkler açısından bakıldığında ise sıcak ve soğuk renklerin dengeli olarak kullanıldıkları anlaşılmıştır. Ancak soğuk renklerin insan psikolojisi üzerindeki olumsuz etkisi düşünülecek olursa sıcak renklerin daha fazla kullanılması gerektiği söylenebilir.

Bu sonuçlara göre alanda çalışma yapacak olan araştırmacılara ve Türkçe öğretim setlerinin hazırlanışı ile ilgili olan uzmanlara yapılabilecek olan öneriler şunlardır:

1. Yabancılar Türkçe öğretiminde temel kaynak olan ders kitaplarının yapılacak olan inceleme çalışmalarıyla daha iyi bir hâle gelecekleri düşünüldüğünde bu tip çalışmaların sayısının artırılması gerekliliği doğmaktadır. Bu sebeple alan araştırmacıları bu noktadan hareketle Yabancılar Türkçe öğretim ders kitabı inceleme çalışmaları yapabilirler.

2. Aynı yöntemle farklı Türkçe öğretim setleri hakkında da çalışmalar yapılabilir.

3. Setler hazırlanırken metinlerle görsellerin ilişkisini sağlamak için çalışmanın başında ifade edilen ölçütler dikkate alınmalıdır. Bu konuda uzman olan kişilerle iş birliği içinde çalışılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKKIN, Cezmi; EĞRİLMEZ, Sait ve AFRASHİ, Filiz. (2004). "Renklerin İnsan Davranış ve Fizyolojisine Etkisi", *Türk Oftalmoloji Gazetesi*. S. 33, s. 274-282.
- AKYOL, Hayati. (2007). "Görsel okuma ve sunu". *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*. (Ed. Ahmet H. Kırkkılıç ve Hayati Akyol). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- BATUR, Zekeriya. (2010). "Anadili Öğretiminde Göstergibilimin Yeri: Ana Dili Ders Kitaplarındaki Sözel Metinlerle Görsel Metinlerin Bütünselliğinin Analizi", *Turkish Studies*. C. 5, S. 4, s. 174-200.
- BULUT, Saliha. (2008). *İlköğretim Ders Kitaplarının Görsel Boyutu ve İçerik Tutarlılığı Açısından İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener; KILIÇ ÇAKMAK, Ebru.; AKGÜN, Özcan E.; KARADENİZ, Şirin ve DEMİREL, Funda. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- DEMİREL, Özcan. (1993). *Yabancı Dil Öğretimi İlkeler Yöntemler Teknikler*, Ankara: Usem Yayınları.
- EKİZ, Durmuş. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- KAPTAN, Serpil G. ve KAPTAN, A. Yakup. (2004). "Ders Kitaplarındaki Tasarım Sorunları ve Öğrencilerin Öğrenme Düzeyine Etkisi", *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. Malatya.
- KARA, Mehmet. (2007). "Yabancılaşmanın Yeni Yüzü: Defter Kapakları (Dil/Görsellik)", *Turkish Studies*. C. 2, S. 2, s. 391-402.
- KARATAY, Halit ve PEKTAŞ, Sami. (2012). "Türkçe Ders Kitaplarının İncelenmesine Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması", *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. S. 10, s. 183-204.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI. (2008). *Işık ve Renk Oluşumu*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- OĞUZKAN, Ferhan. (2001). *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- ÖZTÜRK, Tuncay; AKÇAY, Sezgin; YİĞİT, Abdullah; TAŞDEMİR, Ercan ve BAŞAK, S. Serkan. (2007). *Gökkuşluğu Türkçe Ders Kitabı 1*, İstanbul: Dilset Yayınları.
- ŞAHİN, Mehmet. (2012). "Ders Kitaplarının Mesaj Tasarımı İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi", *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. C. 13, S. 3, s. 129-154.
- TONTU, Yasemin Hülya. (2008). *İllüstrasyonların İlköğretim Birinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Görsel Etkililik Durumlarının Değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- UZUNER, Serap; AKTAŞ, Elif ve ALBAYRAK, Leyla. (2010). "Türkçe 6, 7 ve 8. Sınıf Ders Kitaplarının Görseller (İllüstrasyonlar) Açısından Değerlendirilmesi". *TÜBAR*, XXVII, s. 721-733.

EKLER

TANIŞMA

Ayşe : Merhaba
Ali : Merhaba
Ayşe : Nasilsin?
Ali : Teşekkür ederim. İyiyim. Sen nasilsin?
Ayşe : Teşekkür ederim. Ben de iyiyim.
Adın ne?
Ali : Adım Ali. Senin adın ne?
Ayşe : Benim adım Ayşe.
Ali : Tanıştığımıza memnun oldum.
Ayşe : Ben de memnun oldum.

1. Aşağıdaki parçayı okuyunuz.

BENİM SINIFIM

Benim adım Mehmet. Türk'üm. İstanbulluyum. Uluslararası Türk kolejinde okuyorum. Türkçe, İngilizce ve Fransızca biliyorum. Sınıfımda çok ilginç arkadaşlarım var. Hans, Almanya'daki O futbol oynamaya çok seviyor. Her gün derslerin sonra futbol oynuyor. Tanja, Rusya'da. Piyano çalmaya çok sever. Hatta sırtın piyano kuruma geliyor. Rusya ve Türkiye biliyor. Michel, Fransızdır. Bana Fransızca öğretiyor. Ben de ona Türkçe öğretiyorum. Devlet, Türkmenistandır. O Türkmence, Rusça, Türkçe ve İngilizce biliyor. Pul koleksiyonuna meraklıdır. Ben ise araba resimlerini beğeniyorum. Arkadaşlarım da bana yeni arabalar resimlerini getiriyor. Ben arkadaşlarımın çok seviyorum.

2. Aşağıdaki boşlukleri okuduğunuz parçaya göre doldurunuz.

Halkın	Ülke	Ziller	Şehir
Mehmet			
Hans	Alman		
Michel			
Tanja	Rusya		
Devlet	Türkiye		

SINIFIMIZDAKİ EŞYALAR

Öğretmen : Merhaba! Öğrenciler : Sağ ol! Öğretmen : Çukuru, Beyhan, sende defterin var mı? Beyhan : Evet, var. Öğretmen : Kimin? Beyhan : Ömer, Ayşe ve Hülya. Öğretmen : Tamam. İyi. Arkadaşlar, buramıza "Çevremizdeki Eşyalar" adında buluşma başlığıyla sınıftaki eşyaları tanıtmaya yarış var. Ayşe : Masa, sıra, sandalye, kupa, pancane, defter, kalem, silgi, çatal vs. Öğretmen : Ahmet, Arzu! Çukur, sen söyle! Davut da neler var? Lema : Davut da harika, pasta, yata, tabaklar, televizyon ve sufil gazetesini var öğretmenim. Bu bir kalem mi? Öğretmen : O kalem değil, O bir silgi. Öğretmen : Çukur, Lema, harika. Marina, sen söyle! Marina : Faki ne? Öğretmen : Çukur, Marina öğretmenim. Marina : Çukurda neler var? Öğretmen : Çukurda kitap, defter, kurşun kalem, kalem, silgi, çatal ve saatlik var. Öğretmen : Çok güzel, Marina. Çukur, teşekkür ederim.

Aşağıdaki diyalogu okuyunuz.

MAÇ SAAT KAÇTA?

Fatih : Merhaba Can, Nasilsin?
Can : Teşekkür ederim, iyiyim. Sen nasilsin?
Fatih : Ben de iyiyim. Bugün hava çok güzel değil mi?
Can : Evet, çok güzel.
Fatih : Öğleden sonra bir planın var mı?
Can : Hayır, yok. Öğleden sonra evdeyim.
Fatih : Benimle maça gelir misin?
Can : Maç saat kaçta?
Fatih : Saat üç buçukta.
Can : Nerede?
Fatih : Eminiyet Mahallesi'ndeki hali sahada.
Can : Maça kimler geliyor?
Fatih : 9/A sınıftan bir grup arkadaş geliyor.
Can : Tamam. Saat üçü önce gelmek istiyorum.
Fatih : Spor ekipmanlarını unutma.
Can : İzzat için teşekkürler.

1. Aşağıdaki diyalogu okuyunuz.

EVİNİZ NEREDE?

Fatih : Merhaba Hülya.
Hülya : Merhaba Fatih.
Fatih : Eviniz nerede?
Hülya : İstanbul. Çarşıda. Ben evime ne kadar!
Fatih : Biliyor muydunuz? Harika!
Hülya : Fatih kaç saat?
Fatih : 10 saat. Bir de büyük bir salonumuz var. Eliniz çok geniş ve rahat bir ev.

Hülya : Salonda neler var?
Fatih : Salonda televizyon, koltuk, televizyon sehpa ve süslü süslü televizyon var.
Hülya : Faki yemek masası nerede?
Fatih : Yemek masası mutfakta, pencere önünde.
Hülya : Elinizin balkon var mı?
Fatih : Evet, evimin büyük bir balkonu var.

BENİM AİLEM

Merhaba!
Benim adım Hakan. Ankaralıyım. On yedi yaşımdayım. Ben öğrenciyim. Lise üçüncü okuyorum. Annemim adı Ayşe. Annem kırk yaşında. O Türkçe öğretmendir. Sezen Aksu'yu çok sever. Devamlı onun şarkılarını dinler. Babamın adı Ahmet. Babam kırk bir yaşında. O çok başarılı bir doktordur. Onun en çok sevdiği sporcu Hakan Şükür'dür. Kız kardeşimin adı Selime. Kız kardeşim, on beş yaşında. O lise birinci okuyor. Onun en sevdiği ders edebiyattır. Mehmet Bey, benim annemdir. O kırk üç yaşındadır. Onun mesleği mühendislik. Onun başmenden adı Berna'dır. Berna yenge çok ünlü bir avukatır. Büyük babamın adı Süleyman. Büyük annem adı da Zeynep'tir. Büyük babam altmış beş yaşında, büyük annem ise altmış dört yaşındadır. Büyük babam emektirdir. Onlar daha çok sanat müzisi dinler. Ben, çok sık onları ziyaret ediyorum. Benim çok özel bir ailem var. Ben ailemi çok seviyorum.

2. Aşağıdaki tabloyu okuduğunuz diyaloga göre doldurunuz.

Öğretmen	Sok	Çarşamba	Perşembe	Cuma
10:00	Kimya	Matematik	İngilizce	
2:00				
3:00				
4:00				
5:00				
6:00				
7:00				
8:00				
9:00				
10:00				
11:00				
12:00				
13:00				
14:00				

HANGİ MESLEĞİ SEĞMEK İSTİYORSUN?

Ahmet : Hangi mesleği seçmek istiyorsun?
Faruk : Ben pilot olmak istiyorum.
Ahmet : Neden pilot olmak istiyorsun?
Faruk : Çünkü seyahat etmeyi çok seviyorum. Uçmak hoşuma geliyor.
Ahmet : Annen ve baban ne düşünüyor?
Faruk : Annem ve babam benim mimar olmamı istiyor. Sen ne tavsiye edersin?
Ahmet : Bence sen anne ve babanın nasihatlerini dinle. Çünkü onlar senin hakkındaki en doğru kararları verir.
Faruk : Peki sen ne olmak istiyorsun?
Ahmet : Ben henüz düşünmedim. Meslek seçimi çok önemlidir. Onun için annem, babam ve öğretmenimle birlikte karar vermek istiyorum. Toplama ve aileme layık bir meslek seçmek istiyorum.
Faruk : Çok haklısın. Tavsiyen için teşekkürler.

OKUMA - ANLAMA
1. Aşağıdaki diyaloga okuyunuz.

1. İbrahim'in, Özal Cumhurbaşkanı olması? **ÖZEL CUMHURİYET LİSESİ NEREDE?**
2. Özal Cumhurbaşkanı Çarşıca'da.
3. Özal Cumhurbaşkanı gidebilir miyim?
4. Bunu öğrenelim. Çok merak.
5. Peki nerede mesul gidebiliriz?
6. Bu durumda 22 numaralı arabaya bin. Kıyık Çarşıca çıkarsın da in. Çarşıca Hastanesinden sağa dön. Özal Cumhurbaşkanı İnce 100 metre ileride.
7. Bardama için teşekkürler.
8. Bir ay değil.
9. İlhamınız, Nurettin Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebilir mi?
10. Çali İnce'ye bu arabaya katırsanız 200 metre sonra. Soluza vardığınız anda sağa. Makbül emirlerinden sağa dönün. Soluza girince İnce 100 metre ileride.
11. Teşekkür ederim.
12. Bir ay değil.

2. Okuyunuz diyaloga göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanı yazınız "D" yanlış olanı yazınız "Y" yazınız.
1. Özal Cumhurbaşkanı İnce Çarşıca'da.
2. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.
3. Özal Cumhurbaşkanı Çarşıca'da mesul gidebiliriz.
4. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.
5. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.
6. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.
7. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.
8. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.
9. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.
10. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.
11. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.
12. Özal Cumhurbaşkanı İnce'de mesul gidebiliriz.

3. Siz de sure erdubeyden, erden obula mesul geldinizi sorun.

OKUMA - ANLAMA
1. Aşağıdaki diyaloga okuyunuz.

Mansur : Buyurun beyefendi. Hoş geldiniz.
Kemal Bey : Hoş bulduk. Sebzelemiz ve meyvelerimiz taze mi?
Mansur : Evet, çok taze. Bu sabah geldi.
Kemal Bey : Gerçekten hepiz çok güzel görünüyor.
Mansur : Na almak istersunuz?
Kemal Bey : Önce fiyolan alınabilir miyim?
Mansur : Elbette. Fiyola ve sozum 1,5 lira. Elma 2 lira. Maz 2,5 lira. Fasulye 1 lira. Patates 1,5 lira. Patates de 50 kuruş.
Kemal Bey : Anladım. Bir kilo sozum, iki kilo fiyola, dört kilo patates, bir kilo fasulye tartın bana.

Mansur : Mut da ister misiniz?
Kemal Bey : Hayır, muz kabak. Muz patates.
Mansur : Boyka bir aramız var mı?
Kemal Bey : Diyet fare limon ve ki demet de muz. Lütfen!
Mansur : Tamam elerdim. Hepiz hazır.
Kemal Bey : Borcum ne kadar?
Mansur : Hepiz 12 lira.
Kemal Bey : Şu kredi kartından çeker misiniz?
Mansur : Teşekkür ederim elerdim. Yine bekleriz.

FATMA HANMIN ALIŞVERİŞ PLANI

1. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.

1. Fatma Hanım, şifon satma nereye gidecek?
2. Fatma Hanım, sebzelemiz nerede alacak?
3. Fatma Hanım, hangi meyveleri alacak?
4. Fatma Hanım, güyaçlarına neler alacak?
5. Fatma Hanım, bazarın ne zaman kapanacağını öğreniyor.

2. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.

1. Fatma Hanım, şifon satma nereye gidecek?
2. Fatma Hanım, sebzelemiz nerede alacak?
3. Fatma Hanım, hangi meyveleri alacak?
4. Fatma Hanım, güyaçlarına neler alacak?
5. Fatma Hanım, bazarın ne zaman kapanacağını öğreniyor.

LOKANTADA

1. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.

1. Lokantada ne zaman kapanacağını öğreniyor.
2. Lokantada ne zaman kapanacağını öğreniyor.
3. Lokantada ne zaman kapanacağını öğreniyor.
4. Lokantada ne zaman kapanacağını öğreniyor.
5. Lokantada ne zaman kapanacağını öğreniyor.

TUTULDU

1. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.

1. Ahmet, Ali Hülya, ben Ahmet misiniz?
Hülya : Teşekkür ederim. Hayır. Sen nesiniz?
Ahmet : Ben de iyiyim. Neredesiniz?
Hülya : Ezzaman'da kaldık.
Ahmet : Ezzaman'da nasıl mesul?
Hülya : Nasıl çok soğuk ve karlı.
Ahmet : Keşiz pırpır mesul?
Hülya : Elbette keşiz pırpır mesul. Sen neredesiniz?
Ahmet : Ben de Antalya'da kaldık.
Hülya : Antalya'da nasıl mesul?
Ahmet : Burada hava çok güzel. Deniz giriyorum.
Hülya : Soğuklu kaç dernek?
Ahmet : Soğuklu 32 dernek. Orada kaç dernek?
Hülya : Burada hava çok güzel. Deniz giriyorum.
Ahmet : Biz de burada zaman zaman soğuklu ve nemden bunalmışız. Akademi'de yayımlanıyor. Çoğulu yayımlar çok güzel.
Hülya : Sana hiç sporunun tavsiye ederim. Gerçekten ayın bir kolu var.
Ahmet : İngilizce öğrenmek için bir de kayak mekkesine tavsiye ederim.
Hülya : Sana bir kolu Ahmet. İstanbul'da öğrenmek üzere.
Ahmet : Görmek üzere. Sana da iyi taviller.

GÜN MİNGERİNDE

1. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.

1. Günün Mingesinde ne zaman kapanacağını öğreniyor.
2. Günün Mingesinde ne zaman kapanacağını öğreniyor.
3. Günün Mingesinde ne zaman kapanacağını öğreniyor.
4. Günün Mingesinde ne zaman kapanacağını öğreniyor.
5. Günün Mingesinde ne zaman kapanacağını öğreniyor.

MUAYENE ODASINDA

1. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.

1. Muayene Odasında ne zaman kapanacağını öğreniyor.
2. Muayene Odasında ne zaman kapanacağını öğreniyor.
3. Muayene Odasında ne zaman kapanacağını öğreniyor.
4. Muayene Odasında ne zaman kapanacağını öğreniyor.
5. Muayene Odasında ne zaman kapanacağını öğreniyor.

OKUMA - ANLAMA
1. Aşağıdaki diyaloga okuyunuz.

1. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.

1. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.
2. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.
3. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.
4. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.
5. Okuyunuz paragrafa göre aşağıdaki sorulara cevap yazınız.